

Närhi Johanna

4.6.2013

UPM Kymmene Oyj**Isojoen kunta
Kristiinankaupunki
MIKONKEITÄÄN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVA**

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu

Aika 3.6.2013 klo 9:30 - 11:30**Paikka** Pohjanmaan ELY-keskus, Korsholmanpuistikko 44, Vaasa

Läsnä	Matti Rantala	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, alueidenkäytön ryhmän päällikkö
	Eva Sund-Knuuttila	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, ylitarastaja, alueidenkäyttö
	Ari-Pekka Laitalainen	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, ylitarastaja, alueidenkäyttö
	Niina Pirttiniemi	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, ylitarastaja, YVA-yhteysviranomainen
	Matti Kyröläinen	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, ylitarastaja, luonnonsuojelu
	Rosa Degerman	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, harjoittelija
	Pentti Rislä	Pohjanmaan museo, maakunta- arkeologi
	Pirjo Niemi	Pohjanmaan liitto, suunnitteluinsinööri
	Katriina Peltonen	Etelä-Pohjanmaan liitto, maankäytön suunnittelija, videoyhteys Seinäjoelle
	Valter Enqvist	Isojoen kunta, kunnaninsinööri
	Mattias Järvinen	FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, YVA- projektipäällikkö
	Johanna Närhi	FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, kaa- van projektipäällikkö

UPM-esittely ennen varsinaista viranomaisneuvottelua:

Elina Virtanen	UPM Kymmene Oyj, ympäristö
Leif Norrgård	UPM Kymmene Oyj, maa-ainespäällikkö

Poissa kutsutuista

- Joakim Ingves, Kristiinankaupunki
- Jan Wikström, Pohjanmaan liitto (tilalla Pirjo Niemi)
- Ann Holm, Pohjanmaan liitto
- Antti Saartenoja, Etelä-Pohjanmaan liitto
- Sirpa Korhonen, UPM Kymmene Oyj (tilalla Elina Virtanen)

Käytiin lyhyt läsnäolijoiden esittäytymiskierros.

Ennen varsinaisen viranomaisneuvotteluosuuden alkua Elina Virtanen UPM Kymmene Oyj:stä esitteli hanketta UPM:n kannalta. UPM edistää omalta osaltaan kansallisen tavoitteen saavuttamista, joka on 2500 MW vuoteen 2020. UPM:llä on henkilöstöä noin 22 000, josta edelleen valtaosa paperiteollisuudessa (13 000). Muu henkilöstö jakautuu energia ja sellu, biopolttoaineiden ja uusien paperituotteiden kehittämisen kesken. Tuulivoiman kehittäminen on osa energialiiketoimintaa. UPM tuottaa ¼ Suomen uusiutuvasta energiasta, tavoitteena on tuotantokapasiteetin kasvattaminen. UPM on suuri maanomistaja, maata on UPM:n omistuksessa noin 5 800 ha. Sähköntuotantoa yhtiöllä on noin 3 000 MW, josta suurin osa ydinvoimaa, vesivoimaa ja bioenergiaa, tuulivoiman osuus on vielä pieni vain noin 1 % luokkaa.

UPM:llä on tuulivoimahankkeita etenemässä kolmessa vaiheessa: vaiheessa 1 on tehtaiden yhteydessä olevat pienemmät hankkeet, vaiheessa 2 on kahdeksan hanketta, kuten Mikonkeidas, monissa YVA-ohjelma laadittu ja vaiheessa 3 on 15 esiselvitysvaiheessa olevaa hanketta. Toistaiseksi tuulivoimahankkeiden kehitystä on viety eteenpäin UPM:nä, mutta nyt on perustettu yhteistyöyritys brittiläisen energiayhtiö Element Powerin kanssa. Erityisesti UPM tavoittelee yhteistyöstä teknistä taloudellista osaamista, koska Element Power on ollut mukana tuulivoiman kehittämishankkeissa jo vuosia.

Mikonkeidas on valikoitunut eteenpäin vietäviin hankkeisiin, sillä alueella on lupaa- vat tuulisuusolosuhteet ja metsätieverkosto olemassa eikä alueelta ole tiedossa laajoja luonnonarvojen kannalta merkittäviä alueita. Verkkoliitynnälle on olemassa kaksi vaihtoehtoa; toinen pohjoispuolella ja toinen muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä.

UPM Kymmene Oyj tekee Mikonkeitaan tuulivoimahankkeessa yhteistyötä FCG:n kanssa YVA-menettelyssä ja kaavan laadinnassa. UPM on laadittanut vuoden 2012 aikana esiselvityksen, luontoselvityksiä, melu- ja varjostusmallinnukset ja näkymäalueanalyysin. Nyt vuonna 2013 on tarkoitus laatia YVA ja kaavaluonnos sekä tehdä tuulimittaukset.

Mattias Järvinen täydensi vielä, että hankkeessa tavoitellaan alueelle enintään 30 tuulivoimalaa. YVA-selostuksessa arvioidaan vaikutuksia kahdella eri napakorkeusvaihtoehdolla; 120 m ja 140 m. Vuotuinen sähköntuotanto olisi noin 240 GWh. Tuulivoimapuiston sisäiset tielinjaukset ja niihin liittyvät maakaapeliverkostot on jo alustavasti suunniteltu. Sähkönsiirrosta arvioidaan vaikutukset kahdesta sähkönsiirtoreittivaihtoehdosta, tavoitteena on mahdollisimman lyhyt sähkönsiirtoreitti, mutta se ei ole yksinomaan hankkeesta vastaavan päätettävissä. YVA-ohjelma on tulossa nähtäville, saatu juuri painosta, siihen toivotaan hyviä kommentteja nähtävilläolon aikana. Mm. muinaisjäännösinventointeja on mahdollisesti tarkennettava maastoeselvityksellä.

Rantala tiedusteli, onko läsnäolijoilla kysymyksiä UPM:lle ennen kuin heidän pitää poistua ennen virallista viranomaisneuvottelun aloitusta. Enqvist Isojoen kunnasta tiedusteli, onko sähkönsiirrosta neuvoteltu CPC Finlandin kanssa? Uhkana on, että toimijat haluavat kukin oman sähkönsiirtolinjansa hankealueelta Kristiinankaupunkiin. Elina Virtanen totesi, että neuvotteluja toki käydään sähkönsiirrosta. Mattias Järvinen totesi Fingridin olevan tietoinen käynnissä olevista useista hankkeista, heidän kanssaan on neuvoteltu monia kertoja. Virtanenkin korosti, että on ehdottomasti pyrittävä yhteiseen sähkönsiirtolinjaan.

Pirttiniemi totesi Mikonkeitaan YVA-ohjelman tulevan nähtäville maanantaina 10.6.2013. Järvinen totesi, että tavoitteena on tehdä YVA-vaiheessa mahdollisimman voimalakohtaista vaikutusten arviointia, jolloin se palvelee mahdollisimman hyvin kaavoitusta.

Rantala tiedusteli vielä, montako UPM:n hankkeista sijoittuu Pohjanmaalle. Leif Norrgård totesi, että pääosa on näitä kakkosvaiheen hankkeita kuten Mikonkeidas, mutta voi vielä kolmosvaiheessa olla tulossa joitakin muitakin hankkeita, joissa UPM on mukana.

Kyröläinen tiedusteli vielä, miten luontoselvityksiä on ajateltu tehtävän. Onko linnuston kevät- ja syysmuuttoseurantaa tehty? Järvinen ja Virtanen selvittivät, että pääosin luontoselvityksiä on tehty 2012 aikana, myös kevät- ja syysmuuttoseurantaa on tehty tuolloin, mutta niitä täydennetään vielä 2013 aikana. Järvinen kertoi, että pohjoispuolisessa Lappfjärdin hankkeessa on tehty myös linnustonselvityksiä. Virtanen kertoi, että sääksiseurantaa tehdään kevät-kesällä 2013, koska alueelta on tiedossa sääksen pesäpaikka.

UPM:n Elina Virtanen ja Leif Norrgård poistuivat ennen viranomaisneuvottelun aloittamista.

1 Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Sovittiin, että Matti Rantala ELY-keskuksesta toimii puheenjohtajana ja Närhi konsultin edustajana laatii muistion. Todettiin, että Kristiinankaupungin edustusta ei ole paikalla, muuten kutsutuista organisaatioista on edustus läsnä.

2 Hankkeen esittely

Ennalta toimitetusta asialistasta poiketen UPM esitteli hanketta omasta näkökulmastaan ennen viranomaisneuvottelun alkua (kuvaus edellä).

3 Kaavatyön ja OAS:n esittely

Närhi esitteli kaavatyötä koskevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman sen sisällysluettelon mukaisessa järjestyksessä. Todettiin seuraavia täydennystarpeita:

- osallisissa mainittu luonnonsuojelupiirit; korvataan Satakunnan luonnonsuojelupiiri Pohjanmaan luonnonsuojelupiirillä (yhteystiedot on YVA-seurantaryhmän yhteystiedoissa, Teemu Tuovinen)
- Satakuntaliitto on toivonut voivansa osallistua viranomaisyhteistyöhön ja toivoo saavansa antaa lausunnot kaavasta, lisätään Satakuntaliitto viranomaisten osallisistaan
- naapurikunnat lisätään viranomaisosallisiin
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto lisätään viranomaisosallisiin
- Museovirasto voidaan poistaa osallisista, koska Pentti Rislä antaa maakuntamuuseon ja Museoviraston yhteistyösopimuksen mukaisesti lausunnot arkeologiaa koskien
- Fingrid Oyj lisätään viranomaistahoihin, vaikka yhteisöissä on mainittu energia- ja vesihuolto-yhtiöt
- Suomen Metsäkeskus, MTK; Österbottens producentförbund, Metsänomistajien liitto Länsi-Suomi ja Metsänomistajien liitto Rannikko (Skogsägarförbundet Kusten)
- samoin luonnonsuojelua koskeviin osallisiin lisätään lintutieteelliset yhdistykset ja BirdLife Suomi ry

Katriina Peltonen mainitsi, että kuvasovitteita on tarpeen tehdä erityisesti Kärjenkosken kylän kulttuurimaiseman suunnasta. Järvinen kertoi YVA-selostukseen laadittavan muutamia kuvasovitteita. Alustava näkymäalueanalyysi on tehty YVA-

ohjelmaa varten, kuvasovitteet tullaan tekemään peltoaukeilta mm. Isojoen kylien suunnasta ja muilta avoimilta maisemakohdilta.

Rantala totesi hankkeen esittelyn olleen kattava. Erityisesti kaavan ja YVA:n suhde tuli esityksessä hyvin esitetyksi.

4 Osallistujien kommentit

Isojoen kunnan kommentit

Valter Enqvist totesi Isojoen kunnan ottaneen myönteisen kannan tuulivoimahankkeisiin, alueella on käynnissä useita hankkeita. Kunta kokee tärkeäksi suunnittelu- aluetta laajemmat selvitykset mm. linnustovaikutusten takia. Enqvist totesi, että on tärkeää päästä sähkönsiirrosta sopimukseen, ei voi olla niin, että kaikki hankkeet haluavat oman johtokäytävänsä. Enqvist totesi, että kaavan vireilletulo voidaan kuuluttaa ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma voidaan viedä Isojoen kunnassa nähtävälle virkamiestyönä. Konsultti toimittaa kuulutusmallin kuntaan. Enqvist pyysi metsästysseurat merkittäväksi osallistumis- ja arviointisuunnitelman osallisiin. Hän totesi vielä Lakiakankaan kaavaluonnoksen olevan epävirallisesti nähtävillä parhaillaan.

Viranomaiskommentit

Pohjanmaan liitto, Pirjo Niemi

Maakuntakaavaotteen (maakuntakaava vahv. 2010) kuva 3 pitää muuttaa siten, että kartassa näkyy rannikko, eikä karttaotteessa saa olla muita merkintöjä kuin suunnittelualueen raja, joka sekin on kuvattava vähintään kuvatekstissä, mitä on lisätty (nykymuodossaan maakuntakaava ei ole tunnistettavissa kuvasta 3). Muista tuulivoimahankkeista voi sitten olla erillinen kartta laajemmalla alueella, jossa näkyy Metsälän ja Uttermossan hankkeiden lisäksi Siipyyn ja Kristiinankaupungin edustan meritulihankkeet sekä Lappfjärdin ja Lakiakankaan hanke Korsbäckissä sekä Bergön ja Västervikin manneralueen hankealueet. Niemi totesi, että tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset korostuvat erityisesti tässä hankkeessa.

Vaihemaakuntakaava 2 on ehdotusvaiheessa, OAS:ssa on vielä luonnosvaiheen kartta, joka pitää päivittää ehdotusvaiheen karttaan. Ehdotuksessa ei ole enää esitetty sähkönsiirtoyhteyksiä. Myös vaihemaakuntakaavan otteesta tulee näkyä rantaviiva hahmotettavuuden parantamiseksi. Vaihemaakuntakaavan 2 ehdotuksessa suunnittelualue sijoittuu Metsälä-Norrvikenin tv-alueen eteläosaan, vaihemaakuntakaavan rajauksesta on poistettu kalasääksen takia Kallträskin suunnalta. Vaihemaakuntakaavan prosessin kuvaus pitää päivittää osallistumis- ja arviointisuunnitelman tekstiin. Maakuntaliitto on saanut lausunnot ja muistutukset vaihemaakuntakaavan 2 ehdotuksesta. Niissä Sandjärviältä on tullut palautetta, että lomasuunnitukset tulevat olemaan kokonaan tuulivoimaloilla ympäröityinä, mikäli kaikki hankkeet toteutuisivat.

Pohjanmaan liitto on neuvotellut sähkönsiirtotarpeista Fingridin kanssa ja maakuntaliitto pitää ehdottoman tärkeänä, että Kärjenkosken sähköasema toteutuisi. Tärkeää on myös, että näkymäalueanalyysi ulotetaan Korsbäckiin asti. Kaiken kaikkiaan osallistumis- ja arviointisuunnitelman joitakin ilmaisuja tulisi tarkistaa kaavakieleen sopivammaksi.

Etelä-Pohjanmaan liitto, Katriina Peltonen

Etelä-Pohjanmaan liitolla ei ole OASiin suurempaa huomautettavaa. Vaikuttaa siltä, että vaikutusten arviointi tehdään laadukkaasti.

Vaihemaakuntakaavaa koskevaan kohtaan tulee täydentää tarkemmin maakuntahallituksen kokouspäivä ja päätös sekä pykälä kaava-alueen mukaan ottamisesta. Vaihemaakuntakaavan hyväksyy vasta maakuntavaltuusto. Etelä-Pohjanmaan liitokin pitää yhteisvaikutusten arviointia tärkeänä, erityisesti linnuston muuttoa koskien.

Pohjanmaan museo, Pentti Rislä

Maakuntamuseo näkee muinaisjäännösinventoinnin täydennyksen tarpeellisenä. Rislä lupasi antaa ohjeistuksen inventoinnin tarkkuuteen ja inventointialueiden rajaukseen erikseen YVA-vastaavalle Mattias Järviselle. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta Rislä viittasi maakuntaliiton kantaan eli havainnekuvia tulisi laatia erityisesti maakunnallisesti merkittävien alueiden suunnasta. Rislä toimii arkeologian osalta lausunnon antajana myös Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseon alueella, mutta rakennusperinnön osalta lausunnot antaa Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo.

Yhteisvaikutusten korostuessa viranomaiskannanotoissa, tiedusteli Mattias Järvinen, miten vastuukysymys yhteisvaikutuksiin liittyen on tarkoitus toteuttaa? Niemi vastasi, että maakuntaliitto pitää yhteisvaikutusten arviointia erittäin tärkeänä erityisesti tällä hankealueella.

Rantala totesi, että maakuntakaavan eteneminen hyväksymiskäsittelyyn on yhteisvaikutusten arvioinnin kannalta oleellista.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Nina Pirttiniemi YVA-yhteysviranomaisena totesi YVA-ohjelman tulevan nähtäville kuulutuksella 10.6.2013. YVA:n yleisötilaisuus on sovittu pidettäväksi 18.6.2013. Mattias Järvinen toi Pirttiniemelle esiin sen, että tilaisuus tulisi kuulutuksessa korostaa YVA-ohjelman esittelytilaisuuteena, jossa esitellään myös hankkeen teknisen suunnitteluun ja kaavoitukseen liittyvää tietoa.

Kyröläinen totesi luonnonsuojelun alalta, että tuulivoimapuistojen yhteisvaikutuksista ei ole osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainintaa ollenkaan. Natura-tarveharkinta tehdään YVA-vaiheessa, siitä on kirjattava maininta kuntien päätöksenteossa viimeistään kaavan päätöksenteon yhteydessä. Kyröläinen ei ollut vielä voinut tutustua YVA-ohjelmaan, joten luonnonvarojen alalta ei tällä kertaa ollut muuta kommentoitavaa.

Pirjo Niemi kertoi, että maakuntakaavan laadinnan yhteydessä on tehty Natura-arviointi 12 alueen osalta, jotka sijoittuvat lähemmäksi rannikkoa. Metsälä-Norrviken on kuitenkin alue, jolle sitä ei ole tarvinnut laatia. Vaikutusten arvioinnit tehdään vaihemaakuntakaavassa hankealuekohtaisesti. Lisäksi Niemi kertoi, että ympäristöministeriö, ELY-keskus ja Pohjanmaan liitto neuvottelevat Natura-arvioinneista 12.6.2013; vastaavatko laaditut Natura-arvioinnit kaikkiin avoimiin kysymyksiin.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Eva Sund-Knuuttila

Kyseessä on seudullisesti merkittävä hanke, joka edellyttää merkintää maakuntakaavassa, joten kuntakaavalla ei voida edetä ennen maakuntakaavaa. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on oltava mukana ainakin jo osayleiskaavoitettu Metsälän hanke, pitkällä oleva Uttermossan hanke, Siipyn ja Lappfjärd-Lakiakankaan hanke. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee olla mukana ainakin sähkönsiirron ja liikenteen aiheuttamat sekä luontoon ja maisemaan kohdistuvat vaikutukset.

Hankkeesta laaditut alustavat selvitykset eivät ole viranomaisten tiedossa, joten selvitysten riittävyyteen ei voida tässä vaiheessa ottaa kantaa. Myös erikoiskuljetusten reitit tulisi huomioida vaikutusten arvioinnissa. Melun osalta ei voida viitata vain valtioneuvoston päätöksen mukaisesti keskiäänitason ohjearvoihin vaan on huomioitava myös ympäristöministeriön tuulivoimasuunnitteluun laaditun oppaan mukaiset alhaisemmat suunnitteluohjearvot. Meluvaikutuksiin on kiinnitettävä huomiota myös virkistyskäytön osalta. Pohjavesialueiden asiantuntijalta Antti Hakola oli todennut Sund-Knuutilalle, että hanke sijoittuu pohjavesialueiden ulkopuolelle, mutta jos aluerajaus muuttuu prosessin aikana oleellisesti, voi hanke sijoittua lähelle Kärjenkosken pohjavesialuetta. Esiselvityksellä on merkitystä kaavoituksen kannalta, jos siinä on tehty investointilaskelmia, sillä kaavatyössä on arvioitava yhdyskuntarakenteen taloudellisuutta.

Ari-Pekka Laitalainen totesi Eva Sund-Knuutilan puheenvuorossa tulleen esille hänenkin kannanotot. Laitalainen korosti lisäksi, että sähkönsiirrosta on päästävä hankkeiden kesken sopimukseen tai vaikutukset voivat olla merkittävät.

Rantala totesi vielä valtakunnallisen maisema-alueiden selvityksen olevan käynnissä ja hankkeessa tehtävät muutokset aluerajauksiin tulisi huomioida tässäkin kaavatyössä. Hankkeesta saa lisätietoja ProAgrialta Annukka Kuoppalalta. Hankkeesta pidetään infotilaisuus 6.6.2013 Pohjanmaanliitossa.

5 Jatkoimenpiteet

Todettiin, että työneuvottelu järjestetään ennen kaavaluonnoksen nähtäville asettamista arviolta joulukuussa 2013 YVA-selostuksen valmistumisen jälkeen. Työneuvottelussa käydään läpi laaditut selvitykset ja maakuntakaavojen tilanne.

6 Muut asiat

Ei tullut esille muita asioita.

7 Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 11:30.

Muistion laatija	Johanna Närhi
Jakelu	läsnäolijat
Tiedoksi	Joakim Ingves, Kristiinankaupunki Jan Wikström, Pohjanmaan liitto Ann Holm, Pohjamaan liitto Antti Saartenoja, Etelä-Pohjanmaan liitto Sirpa Korhonen, UPM Kymmene Oyj Jakob Kjellman, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy Johanna Harju, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy